

TAŞERON İŞÇİLİĞİNDEN KÖLE KİRALIK İŞÇİLİĞE GEÇİŞ

Aydınlık Gazetesi, 19 Ağustos 2013

Yıldırım Koç

İşçi Çalıştırma Biçimleri

Patronsunuz. Fabrikanızı boyatacaksınız. Bunu birkaç biçimde yaptırabilirsiniz.

(1) Fabrikanızın işçilerinden bir bölümü boyacıdır. Fabrikayı onlar boyar.

(2) Fabrikanın boyanması işini ihaleye çıkarırsınız. İş bir taşeron alır. Taşeron, kendi çalıştırdığı işçilerle, fabrikanın boyanması işini gerçekleştirir. Siz kaç işçinin çalıştığına veya nasıl iş yaptığına bakmazsınız. Sizin muhatabınız, fabrikanın boyanma işini üstlenmiş olan taşerondur. Siz taşerondan fabrikanın boyanmasını istersiniz.

(3) Fabrikanın boyanması için bir işçi kiralama şirketinden (işçi kiralama yetkisi olan bir özel istihdam bürosundan) boyacı kiralarsınız. Boyacılar sizin talimatlarınıza göre çalışır. İşçi kiralayan şirketin sorumluluğu, size boyacı kiralamakla sınırlıdır. Boya işine karışmaz. Siz, çalışan her boyacı karşılığında bu işçi kiralama şirketine belirli bir para ödersiniz. Sizin boyacılarla “iş sözleşmeniz” yoktur. Onlara ücret, kıdem tazminatı, ikramiye, yemek parası, fazla çalışma ücreti, yıllık ücretli izin vermek zorunda değilsiniz. Boyacıların iş sözleşmesi, işçi kiralama şirketiyledir.

Türkiye’de üçüncü yöntem henüz yasak; ancak giderek yaygınlaşan bir biçimde uygulanıyor. Hükümet, önümüzdeki aylarda bu yöntemi yasallaştırmak için gerekli girişimlerde bulunacak.

Türkiye’de ikinci ve üçüncü yöntemler (taşeronluk ve kiralık işçi temin etmek) genellikle karıştırılmaktadır. Karayolları Gn.Md.’nde bir dönem açılan “taşeronluk” ihaleleri, esasında kanundışı olan “işçi temini” veya “kiralık işçi bulma” ihaleleriydi.

Karayolları’nın Kiralık İşçileri

Karayolları 2. Bölge Müdürlüğü 2008 yılında açtığı 2008/11678 sayılı ihaleyle kiralık işçi istedi. İhale ilanı şöyleydi:

“Karayolları 2. Bölge Müdürlüğü hudutlarındaki acil eylem, yapım, asfalt şantiye şeflikleri ve bakım şube şefliklerindeki iş makinalarını kullanacak 7 adet iş makinası operatörü (5 adet yükleyici operatörü ve 2 adet ekskavatör operatörü), 5 adet makina operatörü (silindir operatörü), 8 adet sürücü operatör (kamyon – çekici operatör) çalıştırılması hizmet alımı.”

Karayolları 9. Bölge Müdürlüğü’nün 2008/14149 sayılı ihalesiyle de işçi kiralandı. İhale ilanı şöyleydi:

“Bölgemiz muhtelif yollarında yatay, düşey ve ışıklı işaretleme işlerinin yapılması için 11 adet düz işçinin 210 gün çalıştırılması, 9 adet düz işçinin 180 gün çalıştırılması, 1 adet ikinci sınıf ustanın 210 gün çalıştırılması, 5 adet ikinci sınıf ustanın 180 gün çalıştırılması, düz işçilerin toplamda 599 tatil günü için çalıştırılmaları, ikinci sınıf ustaların toplamda 140 tatil günü için çalıştırılmaları, 3 adet çift şoför mahalli pikabın 180 gün çalıştırılması.”

Karayolları 9. Bölge Müdürlüğü’nün 2008/3898 sayılı ihale ilanında ise “hizmet amaçlı 7 usta işçi, 1 düz işçi ve 3 adet panelvan, 3 adet çift kabinli pikap çalıştırılması” isteniyordu.

İstanbul Büyükşehir’de Kiralık İşçiler

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulan KİPTAŞ şirketi, İstanbul’da İETT’ye 1800 dolayında şoför kiralamıştı. Şoförlerin kiralanması karşılığında alınan para, şoförlere ödenen paradan fazlaydı. KİPTAŞ, işçi kiralayarak kâr ediyordu. İstanbul Belediyesi, Yurt Mühendislik adındaki bir özel şirketten de mühendis kiralyordu.

Özel istihdam bürolarına işçi kiralama yetkisi verilince, taşeron işçilik büyük ölçüde sona erecek. Haklarını bilmiyen veya kullanma cesaretini gösteremeyen taşeron işçilerinin yerini, bu haklara da sahip olmayan köle kiralık işçiler alacak.